

8.
SINIF
1.
DÖNEM

TÜRKÇE

Fasikül Soru Bankası

1. ÜNİTE

FİİLİMSİLER
CÜMLENİN ÖGELERİ

Grafik ve
Görsel
Yorumlama

Yeni Nesil
Sorular

Okuduğunu
Anlama

ONburda
yayıncılık

Konu
Anlatımlı
Ünite
Fasikülleri

8. SINIF LGS'YE HAZIRLIK

TÜRKÇE

Fasikül Soru Bankası

© Bu kitabın her hakkı ONburda Yayınları'na aittir.

İçindeki şekil, yazı, resim ve grafiklerin yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

8.SINIF TÜRKÇE KONU ÖZETLİ FASİKÜL SORU BANKASI

Hazırlayan:

Onburda Yayınları

Editör:

Onburda Yayınları

Dizgi:

Onburda Yayınları Dizgi & Grafik Servisi

Baskı:

UYGUN BASIN ve TİC.LTD.ŞTİ

Çınar Cd. Kavak Sk. No: 34 Bahçelievler/İstanbul/Türkiye

Kuva-i Milliye Mah. Hasan Tahsin Cad. No:50/B Karesi/Balıkesir

0266 243 50 64 – 0532 637 10 85

www.onburdayayinlari.com,

e-satış: www.onburdayayinlari.com

1.ÜNİTE

FİİLİMSİLER

YENİ NESİL TADINDA
SORULAR -1

- I. Bu gece yanımda kalan arkadaşşıma okulda yaşadıklarımı güle güle anlattım.
- II. Daha sonra mutfağa gidip cebimden çıkardığım çakmakla ocağı yakmak istedim.
- III. İşlerimi bitirince aklıma sonradan gelenleri söylemeye gittim.
- IV. Odaya girdiğimde arkadaşım hâlâ katıla katıla gülüyordu.

1. Yukarıdaki paragrafta numaralandırılmış cümlelerde bulunan fiilimsilerle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

A)

B)

C)

D)

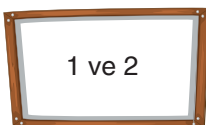
2. Beren fiilimsilerle ilgili bazı cümleler yazmıştır.

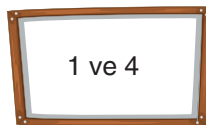
1. Başarılı olmak için önce başarılı olacağına inanmalısın.
2. Evde konu tekrarı yapmak da çok önemlidir.
3. Soru çözmek konuyu pekiştirecektir.
4. Yaparak öğrenme kalıcılığı sağlayacaktır.

Beren, bu cümlelerin hangilerinde farklı türden fiilimsileri bir arada kullanmıştır?

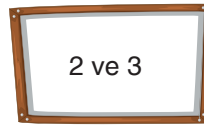
A)

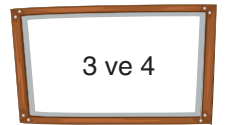
B)

C)

D)

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER

ÖZNE
(Ne? Kim?)

YÜKLEM

Gerçek
(Açık) Özne

Gizli
Özne

Sözde
Özne

YARDIMCI ÖGELER

NESNE

Ne?
Neyi? Kimi?

**YER
TAMAMLAYICISI**

Kime-Kimde-
Kimden-Neye-
Neyde-Neyden
Nereye-Nerede-
Nereden

**ZARF
TÜMLECİ
TAMLAYICISI**

Nasıl?
Ne Zaman?
Ne Kadar? Niçin?
Ne ile? Kim ile?
Ne için? Kim için?
Ne yöne?

Ögelere ayırırken öncelikle yüklem sonra özne bulunmalıdır.

Hiçbir ögede yer ve ögeyi oluşturan sözcük sayısı konusunda sınır yoktur.

Ögeyi oluşturan sözcük grupları (taamlamalar, fiilimsi grubu, deyimler...) bölünmemelidir.

Cümlede hitap ifadeleri, bağlaçlar ve arasözler cümle dışı unsurdur, öge olarak kabul edilmez.

Sözde Özne

- ➔ Yüklemede bildirilen eylemi yapan değil, yapılan eylemden etkilenen kişi, varlık ya da kavramlar bize sözde özneyi verir.

Bu yüzden yüleme sorulan "ne?" sorusu bize sözde özneyi verir.

- ➔ İsim cümlelerinde sözde özne aranmaz.

Bütün dağ bir yılda ağaçlandırıldı.

Bu cümlede ağaçlandırma eylemini yapan belli değildir. Kim tarafından ağaçlandırıldığı bilinmemektedir.

Misafirler, üst kata çıkarıldı.

Bütün raflar, on dakikada temizlendi.

Sınıfımız, bayram için süslendi.

Hırsız, gece yarısı bir operasyonla yakalandı.

ŞİMDİ SIRA SİZDE!

1. Aşağıdaki cümlelerin öznelere bulup altını çiziniz.

Gıcırdayan kağıt tekerleri, yollara bir şeyler anlatıyor.

Küçük kız, annesinin kolunu çeğiştiriyordu.

Şehrin gürültüsünden uzak olan bu yer bizi rahatlatıyor.

İnsan, başkalarına sürmek istediği çamura bulanır.

4.

1. **ENERJİYİ
KESİN.**
2. **CEP TELEFONUNU
KAPATIN.**
3. **ATEŞLE
YAKLAŞMA!**
4. **SİGARA İÇMEK
YASAKTIR.**

Yukarıdaki uyarı tabelasında kaç numaralı cümle sadece özne ve yüklemden oluşmaktadır?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

5.

Burdur'un Yeşilova ilçesindeki beyaz kumsalı ve turkuaz suyunun güzelliğiyle "Türkiye'nin Maldivleri" olarak ünlenen Salda Gölü'nü 2019'da 1 milyon 400 bin kişi ziyaret etti.

Yukarıdaki cümlenin öge sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Nesne – zarf tamlayıcısı – yer tamlayıcısı - yüklem
- B) Özne – zarf tamlayıcısı - yer tamlayıcısı – yüklem
- C) Nesne – zarf tamlayıcısı – özne – yüklem
- D) Yer tamlayıcısı – nesne – özne – yüklem

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelerine ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Gözlerimden / süzülen bir damla yaş / kalbimin derinliklerinde / can veriyor.
 B) Yedi iklimden kopan fırtınaların kucağında / savruluyoruz / şimdi.
 C) Bazen / dinlenmek için / güzel şeyler düşünmeye / çalışıyorum.
 D) Güneş beni ısıttığı zaman / gül bahçesine / gideceğim.

5.

“Sinesi is bağlamış bir lambanın ışığı,
Her yüze çiziyordu bir hüzün kırışığı.”

Yukarıdaki cümlede hangi ögeye yer verilmemiştir?

- A) Özne B) Yer Tamlayıcısı C) Nesne D) Zarf Tamlayıcısı

6.

(1) Ceketimin yamaları, palyaçonun hüznü gibi tezat oluşturuyor ütülü gömleğimle. (2) Nerede yoksulluk görsem ben oradayım. (3) Kimse benim köküne su vermedi. (4) Eğri büğrü bir susam bitkisi gibi hep az suyla yetinerek büyüdüm.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

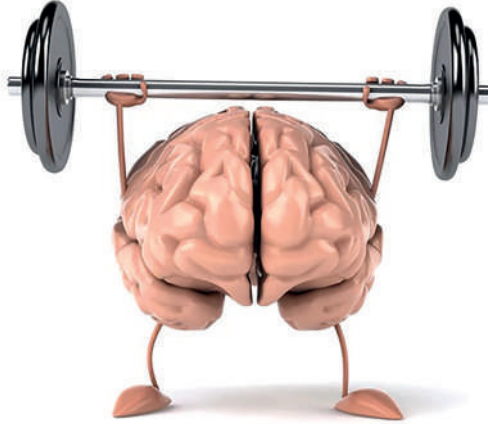
- A) 1. cümlelin öznesi bir isim tamlamasıdır.
 B) 2. cümlelin öznesi de yüklemi de zamirdir.
 C) 3. cümlelin öznesi "su" sözcüğüdür.
 D) 4. cümlelin öznesi gizli öznedir.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde temel ve yardımcı ögelerin tamamına yer verilmiştir?

- A) Einstein'dan bir gün, hayatta başarılı olmayı matematiksel bir ifade ile anlatmasını istediler.
- B) Kışın yorgunluğunu üzerinden atan ağaç, baharın umut ve dinginlik içinde gelişinden habersizdi.
- C) Sarı yaprakların düşmesi; bize günlerin geçtiğini, doyamadığımız tatlı ömrümüzün tükendiğini, hissettiklerimizi birkaç acı gözyaşıyla duyuruyor.
- D) Halk babası Atatürk, bir şey yapmayı istediğinde onu halkın gönlünü alarak gerçekleştirdi.

8.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "beyin" sözcüğü farklı bir öge içinde yer almıştır?

- A) İnsan beyni ortalama 1.5 kilo ağırlığındadır.
- B) Uyuyan bir beyin 25 watt'lık bir ampulü çalıştırabilir.
- C) İnsan beyninin sonsuz sayıda bilgiyi depolayabileceğini iddia ediyor bazı bilim adamları.
- D) Beynin sol lobu daha fazla nörona sahiptir.

8.
SINIF
1.
DÖNEM

TÜRKÇE

Fasikül Soru Bankası

2. ÜNİTE

SÖZCÜKTE ANLAM
DEYİMLER VE ATASÖZLERİ
METİN TÜRLERİ VE
SÖZ SANATLARI

Grafik ve
Görsel
Yorumlama

Yeni Nesil
Sorular

Okuduğunu
Anlama

ONburda
yayınclık

Konu
Anlatımlı
Ünite
Fasikülleri

2.ÜNİTE

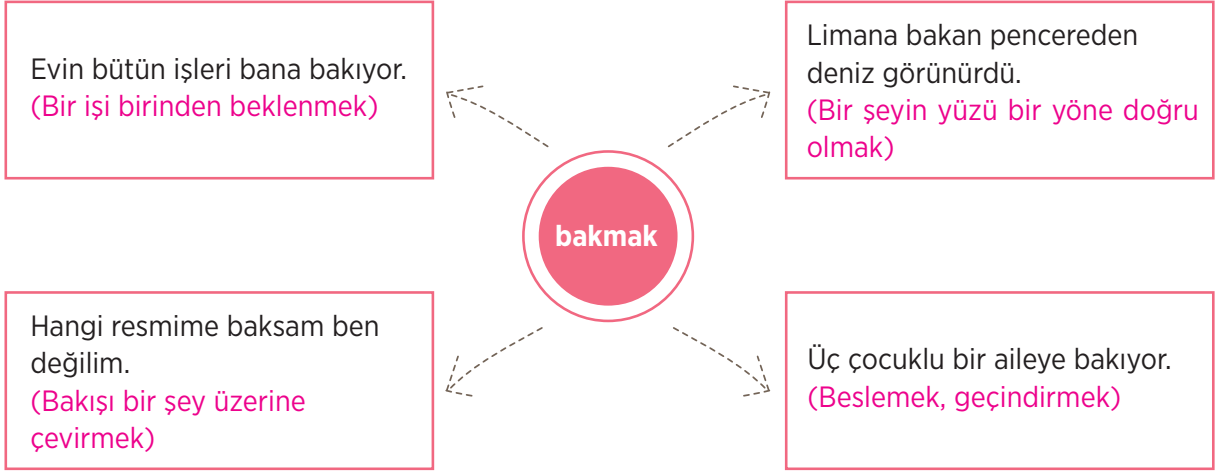
SÖZCÜKTE ANLAM

KONU
ÖZETİ

Çok Anlamlılık

Bir sözcüğün birden çok anlamını ifade edecek şekilde kullanılmasıdır.

Sözcükler farklı anlamlara gelebildiği için her sözcük bulunduğu cümle içinde değerlendirilmelidir.

Eş Anlamlı (Anlamdaş) Kelimeler

➔ Yazılışları ve okunuşları farklı olmasına rağmen aynı anlamı taşıyan sözcüklerdir.

cevap - yanıt

kelime - sözcük

ileti - mesaj

özgün - orijinal

Zıt (Karşıt) Anlamlı Kelimeler

➔ Anlamca birbirinin karşıtı olan kelimelere zıt anlamlı kelimeler adı verilir.

uzak - yakın

bulanık - berrak

kirli - temiz

ileri - geri

Gerçek Anlam

➔ Bir sözcüğün akla gelen ve sözlükteki ilk anlamı **gerçek anlam**dır.

Emre, ekmek almak için mahallenin bakkalına gitti.

"gitmek" sözcüğü gerçek anlamlıdır.

Mecaz Anlam

➔ Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara **mecaz anlam** denir.

Bu kara haber bütün sevenlerini üzdü.

"kara" sözcüğü, uğursuz, kötü anlamında kullanılmıştır.

3.

Örnek	Anlamı
1. Bizi yatılı okula göndereceklerine inanamıyorum.	a. Yolcu etmek
2. Güneş, Dünya'ya ısı ve ışık gönderir.	b. Bir kaynaktan çıkıp gelmek, ulaşmak
3. Yazarların birbirlerine eleştiriler göndermelerine sıkça rastlanır.	c. Araştırma, yazışma vb.nde kaynak kişiye veya esere işaret etmek, atıf yapmak
4. Anneleri İzmir'e, evlerine, gönderdik.	d. Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak

Yukarıda "göndermek" sözcüğünün anlam ve örnek eşleştirilmesi yapılmıştır.

Bu eşleştirmenin doğru olabilmesi için anlamlardan hangilerinin yeri değiştirilmelidir?

- A) a ile c B) b ile d C) a ile d D) b ile c

4. "Ödevlerini yapabilmek için başını kaldırmadan çalışıyor." cümlesindeki altı çizili sözün yerine aşağıdakilerin hangisi getirilemez?

- A) dinlenmeden B) isteksizce C) sürekli D) aralıksız

5.

V	A	S	I	T	A
A	R	Ö	K	S	B
H	U	T	U	O	T
D	E	E	I	N	Ş
L	S	O	L	U	K
E	İ	Y	C	Ç	E

Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisinin eş anlamlısı bulmacada yoktur?

- A) Bu işten bir netice alabileceğimizi düşünmüyorum.
 B) Rehberimiz bu gezide unutulmaz anlar yaşattı.
 C) Bindikleri araç arıza yapınca yolda kalmışlar.
 D) Fabrikalar yüzünden nefes almakta zorlanmaya başladık.

Deyimler

- ➔ En az iki sözcükten oluşan, genellikle mecaz anlam taşıyan, kalıplaşmış, özlü sözlerdir.

Genellikle mecaz anlamlıdır.

Örnekler:

- ✎ adı gibi bilmek – çok iyi bilmek
- ✎ ağırlığını koymak – etkin olan gücünü kullanmak
- ✎ bire bin katmak – abartarak anlatmak
- ✎ boğazına düşkün – yeme içmeyi çok seven
- ✎ çenesi düşük – geveze
- ✎ dert yanmak – sızlanarak derdini anlatmak
- ✎ ekmek kapısı – geçim sağlanan yer, iş
- ✎ kulak asmamak – önem vermemek, dinlememek
- ✎ ipe un sermek – bahaneler ileri sürmek

- ➔ Bazı deyimler gerçek anlamlıdır.

Örnekler:

- ✎ ismi var cismi yok
- ✎ yükte hafif pahada ağır
- ✎ iyi gün dostu
- ✎ çoğu gitti azı kaldı
- ✎ hem suçlu hem güçlü...

- ➔ Bazı deyimler aynı veya yakın anlamı karşılar.

Örnekler:

- ✎ adam yerine koymak = adamdan saymak
- ✎ ağızından laf almak = ağızını aramak
- ✎ baltayı taşa vurmak = çam devirmek = pot kırmak
- ✎ dünya başına yıkılmak = dünya gözüne zindan olmak
- ✎ evlerden ırak = evlere şenlik
- ✎ ince eleyip sık dokumak = kılı kırk yarmak
- ✎ kendinden geçmek = kendini kaybetmek
- ✎ yüksekten atmak = mangalda kül bırakmamak

- ➔ Az da olsa yargı halinde bulunan deyimler vardır.

Örnekler:

- ✎ Armut piş, ağızıma düş.
- ✎ Atı alan Üsküdar'ı geçti.
- ✎ Ele verir talkını, kendi yutar salkımı.
- ✎ Sözünü balla kestim.
- ✎ Doluya koydum almadı, boşa koydum dolmadı.
- ✎ Ne kızı veriyor, ne dünürü küstürüyor.
- ✎ Bu kadar kusur kadı kızında da bulunur.

7.

Her günün bir hâli vardır, birbirine benzemez,
Irmak gibi akar gider, bir bendi yoktur.
Her günün neşesi bir başka türdür,
Her günün düşüncesinde bir başka eser vardır.

Yukarıdaki şiiri yazan bir kişi aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle bu dörtlükteki düşüncelerini özetlemiş olur?

- A) Gün güne benzemez. B) Gün doğmadan neler doğar.
C) Ak akçe kara gün içindir. D) Gündüz mum yakan geceyi bulamaz.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz cümleye "güçlkle bir şey yapmak" anlamı katmaktadır?

- A) Hafta sonu, nişanlanmak için, izin alıp Edirne'ye gitmişti.
B) İsteddiği projeyi gerçekleştirebilmek için firmadan ona izin çıkmıştı.
C) Annesinden, arkadaşlarıyla Florya'ya gitmek için izin istedi.
D) Genel müdürden birkaç günlüğüne izin kopararak ailesinin yanına gitti.

9.

1. Ağzında gevelemek
2. Çenesi düşük
3. Göz gezdirmek
4. Niyet etmek
5. Renk vermemek

- a. Geveze, çok konuşan, gereksiz şeyler söyleyen
- b. Bir konu ile ilgili duygularını, düşüncelerini belli etmemek
- c. Bir şeyi yapmayı zihninde tasarlamak, düşünmek
- d. Derinlemesine incelemeyi okumak
- e. Açık olarak söylememek, belirli konuşmamak

Yukarıdaki deyimler ve anlamlarının eşleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak yapılmıştır?

- A) 1 - e 2 - a 3 - d 4 - c 5 - b
B) 1 - e 2 - c 3 - b 4 - d 5 - a
C) 1 - b 2 - c 3 - d 4 - a 5 - e
D) 1 - e 2 - d 3 - c 4 - b 5 - a

SÖZ SANATLARI "MİX BİLGİLER"

1 Kişileştirme

İnsan dışındaki varlıklara insana ait özelliklerin verilmesidir.

Örnek:

Dalgalar denizde dans ediyordu.

2 Konuşturma

İnsan dışındaki varlıkların konuşturulmasıdır.

Örnek:

Ağaç diyor ki: Ben küçücük bir ağacım, yurdumun bahçesinde.

3 Abartma

Bir varlığı ya da bir olayı olduğundan çok büyük ya da çok küçük göstermektir.

Örnek:

Cenaze töreninde gözyaşları sel oldu.

4 Benzetme

Aralarında ortak özellik bulunan iki kavramdan zayıf olanın güçlü olana yakınlaştırılmasıdır.

Örnek:

Evimiz kutu gibi küçücük bir evdi.

5 Tezat

Anlatımda zıt anlamlı sözcüklerin bir arada kullanılmasıdır.

Örnek:

Ben de gördüm güneşin doğarken battığını.

3.ÜNİTE

NOKTALAMA İŞARETLERİ

KONU
ÖZETİ

İKİ NOKTA

- Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.
- Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur.
- Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur.
- Doğrudan yapılan aktarmalarda, aktarılan söz ya da yazıdan önce konur.

NOKTALI VİRGÜL

- Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
- Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

ÜNLEM İŞARETİ

- Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur.
- Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.
- Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır.

ÜÇ NOKTA

- Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
- Kaba sayıldığı için veya bir başka nedenle açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.
- Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.

EĞİK ÇİZGİ

- Yan yana yazılması gereken durumlarda mısraların arasına konur.
- Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
- Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır.

YAY AYRAÇ

- Cümlelerin yapısıyla doğrudan doğruya ilgisi olmayan açıklamalar için kullanılır.
- Alıntıların aktarıldığı eseri veya yazarı göstermek için kullanılır.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

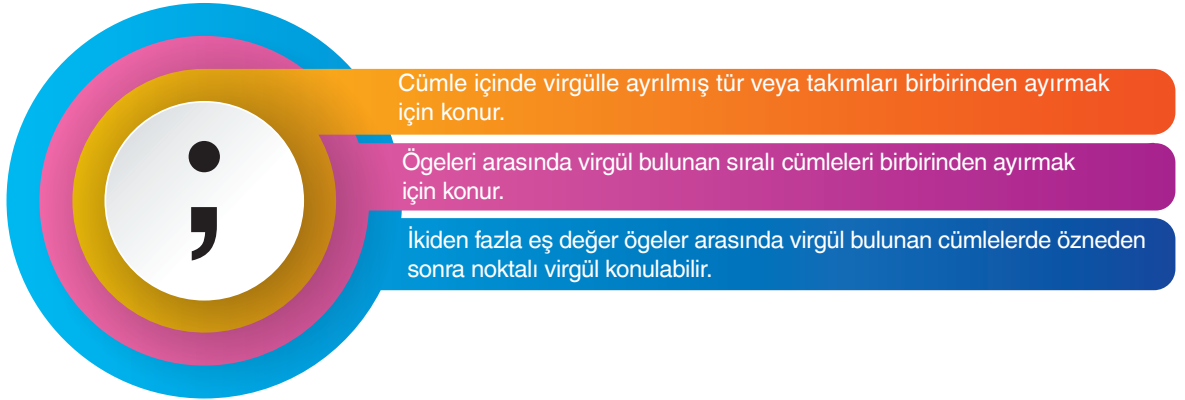
- A) Almanya'da geçen sürgün yıllarının acısını çıkarıyordu.
- B) Dilimizde, b'den önce gelen n'ler, m'ye dönüşebiliyor.
- C) Kâmuran Bey, 1973'ten beri burada yaşar.
- D) Kahvedeki yaşlı adam, etrafındakilere "Burdur'luyum." diyordu.

5. Öğrenimden kazancımız daha iyi ve daha akıllı olmaktır () İnsan düşünce ile görür ve duyar () her şeyden faydalanan () her şeyi düzene sokan () yöneten düşüncedir ()

Yukarıdaki metinde yay ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (:), (:), (,), (,), (.)
- B) (.), (,), (,), (,), (...)
- C) (.), (,), (,), (,), (.)
- D) (.), (:), (,), (,), (.)

6.

Cümle içinde virgülle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

İkiden fazla eş değer ögeleri arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgül konulabilir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı virgölün kullanım amacı farklıdır?

- A) Güzel gören, güzel düşünür; güzel düşünen, hayattan lezzet alır.
- B) Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak istiyorum.
- C) Meyvelerden şeftali, ayva ve elmayı; sebzelerden ıspanak, fasulye ve kabağı severim.
- D) Öğrenciler, memurlar, işçiler sabah erkenden giderdi; mahalle birden tenhalaşırdı.

5. Oktay Sinanoğlu hayatını kaybedeli beş yıl olmuş () () Türkçe Giderse Türkiye Gider () adlı eserini okuyunca büyülenmişim () Kitabın biçimi () dili beni oldukça etkilemişti ()

Yukarıdaki metinde ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işareti getirilmelidir?

- A) (.) (-) (") (,) (;) (.)
B) (.) (") (") (.) (;) (.)
C) (.) (") (") (.) (,) (.)
D) (.) (-) (-) (.) (,) (...)

6. Atatürk, Türk dilinin önemini şöyle belirtiyor () () Türk milletinin dili Türkçedir. Türkçe dili dünyada en güzel () en zengin ve en kolay olabilecek bir dildir () ()

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (:) (") (,) (.) (")
B) (,) (-) (,) (") (...)
C) (:) (-) (,) (.) (-)
D) (;) (") (;) (") (.)

7. Göz gözü görmüyordu, çıt yoktu. Yalnız kar, kar, kar...

Yukarıdaki cümlede kullanılan noktalama işaretlerinin işleviyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sıralı cümleleri ayırmak için virgöl kullanıldığı
B) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan sözcükler arasında virgöl kullanıldığı
C) Bitmiş cümlenin sonuna nokta konduğu
D) Eş görevli sözcükler arasına virgöl konduğu

3.ÜNİTE

NOKTALAMA İŞARETLERİ

YENİ NESİL TADINDA
SORULAR - 4

1.

Ne doğan güne hükmüm geçer
Ne hâlden anlayan bulunur
Ah aklımdan ölümüm geçer
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur

Yukarıdaki şiirin dizelerinden hangisinin sonuna üç nokta (...) gelmelidir?

A) 1.

B) 2.

C) 3.

D) 4.

2. Dere kenarında oturduk (1) bir süre dinlendik. Çantamızdan çıkardığımız ekmeği (2) peyniri yedik (3) güneşin tadını çıkardık. Papatyaları (4) menekşeleri sevdik.

Yukarıdaki metinde ayraçlarla numaralanmış yerlerden hangisine virgül getirilemez?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

3.

I

Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılırım.

II

Ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için kullanılırım.

III

Anlam karışıklığını önlemek için kullanılırım.

IV

Eş görevli sözcük ve sözcük gruplarını ayırmak için kullanılırım.

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. Bir milleti ayakta tutan, bireyleri birbirine bağlayan, sosyal yaşamı düzenleyen ve devam ettiren, millî şuuru besleyen bir unsur olarak dilin kültür yaşamında oynadığı rol çok büyüktür. Dil sadece bazı insanların veya zümrelerin değildir, bütün milletin ortak malıdır.

Bu metinde virgül yukarıdaki görevlerinden hangileriyle kullanılmamıştır?

A) Yalnız II

B) II ve III

C) Yalnız IV

D) I ve III

4.

"Kendini yığın haline getiren bir millet ayakta duramaz. Tek kaygısı para olan bir yığın yaşayamaz. Düşünceyi küçümsüyoruz. Kitaba harcadığımız parayı, arabalar için harcadığımızla kıyaslarsak yerin dibine girmemiz gerekmez mi? Kitap sevene kitap delisi diyoruz. Kimseye araba delisi dediğimiz yok. Kitap yüzünden sefaletе düşen görülmemiş. Araba uğruna iflas eden edene. En güzel kitap kalkan balığı fiyatına. Alan nerde? Birçokları kitabı ucuz olduğu için almaz. Düşünmez ki kitabın değeri okunmasındadır."

Bu metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kitabı değerli yapan okumaktır.
- B) Kitaplar pahalı olduğu için alınmamaktadır.
- C) Tek düşüncesi para olan toplum ayakta duramaz.
- D) Kitap almak insanı yoksul bırakmaz.

5. Yaşamımızda elde ettiğimiz her şeyin karşılığında, aslında fark etmediğimiz bir bedel öderiz. Bu bedel, emektir. Zorluklarla başa çıkmaya uğraştıkça yorulduğumuzu hissederiz. Buna rağmen; sonuçta kazanılan zafer, çektiğimiz zorluklara değer. Sadece sabretmek ve inandıklarımızdan vazgeçmemek gerekir. Çünkü sabırsızlık, elimizdekini de kaybetmeye sebep olur.

Yukarıdaki gibi düşünen bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sabırlı olan
- B) Kaybetmeyi göze alan
- C) Yapacaklarının sonunu düşünen
- D) İnandıklarını terk etmeyen

6. Çoğu eğitimci, çocuk öykülerini şekerle kaplanmış ilaç olarak görmek ister. Onlar için öykülerdeki eğitici yönün tatlı bir şeyle kaplanarak verilmesi yeterlidir. Oysa gerçek bir çocuk öyküsünde, bu iki öğenin birbiriyle kaynaştırılmadan verilmesi doğru olmaz. Çünkü öykünün iyi bir yazınsal yapıt olabilmesi için, ilaçla şeker birleşip yepyeni bir madde oluşmalıdır. Bu sağlanamamışsa öykünün amacına ulaşması beklenemez.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

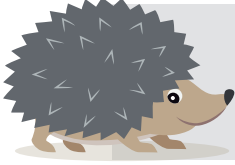
- A) Çocuklar, uzmanların denetiminde öykü okumalıdır.
- B) Her çocuğa küçük yaşlardan başlayarak estetik zevk kazandırılmaya çalışılmalıdır.
- C) Çocuk öykülerinde eğlendirici ve eğitici unsurlar bütün halinde verilmelidir.
- D) Her çocuk öyküsünün, eğitmek amacıyla yazılmış olması şart değildir.

4.

Sincaplar; kış için ağaç kovuklarına, kuş yuvalarına, ağaç dallarına, çatılara yuva kurabilirler. Yuvalarının içini kuru yaprak, ot, yosun ve tüy gibi malzemelerle kaplarlar. Yuvalarının en dışını da ağaç dallarını yerleştirerek iyice sağlamlaştırırlar. Yuvalarını diğer sincaplarla paylaşabilirler ve birbirlerine sokularak ısınırlar. Dışarı çıkamadıkları dönemler için kozalak, ceviz gibi tohumları yuvalarında saklarlar. Sincapların birkaç kış yuvası da vardır.

Kirpiler, kış uykusuna yatmak için birkaç küçük yuva yaparlar. Bu yuvaların içine kuru yapraklar, ince dallar yerleştirirler. Yuvanın içinde sürekli dönerek yaprakların, dalların düzleşmesini sağlarlar. Kirpiler birkaç yuvaları olduğu için başka hayvanlar tarafından rahatsız edildiklerinde ya da soğuktan etkilendiklerinde birinden diğerine geçebilirler.

Buna göre, kirpilerin ve sincapların farklı yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış şartlarına uygun yuvalar yapmaları
- B) Yuvalarını kendi türlerinden hayvanlarla paylaşmaları
- C) Kışın kullanabilmek için birden fazla yuva yapmaları
- D) Yuvalarını kurmak için ağaç dallarını kullanmaları

5.

Kına gecelerinde, gelin eline sürülen kınanın da kaynağı olan kınakına ağacı Güney Amerika'da yetişir. Kınakına ağacının kabuklarını, sıtma tedavisinde Peru'nun yerli halkı kullanmıştır. Amerika'nın keşfinden sonra Avrupa'da önemi giderek artan kınakına ağacının kabukları Anadolu'ya da gelmiştir. Hatta bu ağacın kabukları 18. asrın başlarında Bursalı Hekim Ali Münsi tarafından bilimsel bir çalışmaya da konu olmuştur.

Günümüzde ağrı kesici, ateş düşürücü ve kanı sulandırıcı olarak yaygın şekilde kullanılan aspirin, aksöğüt ağacının kabuğundan elde edilir. İyi yetişme ortamlarında boyu yaklaşık 25-30 metreye kadar ulaşan aksöğüt, daha çok dere kenarları ile sulak alanlarda yetişir, ülkemizde de oldukça yaygındır.

Bu metinlere göre, kınakına ağacı ile aksöğüt ağacının ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yetiştirme özellikleri
- B) Tıp alanında önemli olmaları
- C) Ana vatanları
- D) Özel günlerde kullanılmaları

3.ÜNİTE

PARAGRAFİN ANLATIM YÖNÜ

KONU
ÖZETİ

PARAGRAFİN ANLATIM YÖNÜ

ANLATIM BİÇİMLERİ

AÇIKLAYICI ANLATIM

- Bilgi vermek amacı ile oluşturulan yazılarda kullanılan anlatım tekniğidir.
- Amaç okuyucuyu bilgilendirmek olduğu için sade ve anlaşılır bir dil kullanılır.
- Açıklayıcı anlatımda yazar, duygularına yer vermez, nesnel bir anlatım hakimdir.

TARTIŞMACI ANLATIM

- Yazarın kendi doğrularına okuyucuyu inandırmak, karşıdakinin düşüncelerini değiştirmek için kullanılır.
- Yazar, düşüncelerini sanki karşısında okuyucu varmış da onunla konuşuyormuş gibi ele alır.
- Kendi görüşünü ortaya koyar, karşıt görüşün dayanaksız olduğunu örnekleri ile gösterir.
- Bu yöntemde önce eleştirilecek olan düşünce verilir. Yazar, kendi düşüncesinin doğruluğunu, eleştirdiği düşüncenin ise yanlışlığını savunur.

BETİMLEYİCİ ANLATIM

- Varlıkların okuyucunun gözünde, zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle resim çizer gibi anlatılmasıdır.
- Betimlemede gözlem esastır. Gözlemle elde edilen bilgiler açık, sade ve anlaşılır bir dille okuyucunun gözünde canlanacak şekilde anlatılır.

ÖYKÜLEYİCİ ANLATIM

- Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimine öyküleme (hikâye etme) denir.
- Öykülemede olay; kişi, zaman ve yer öğelerine bağlanarak verilir.

ŞİMDİ SIRA SİZDE!

1. Aşağıdaki cümlelerde anlatımın hangi özelliğinin vurgulandığını yazınız.

ÖZLÜLÜK

AKICILIK

DOĞALLIK

ÖZGÜNLÜK

AÇIKLIK

YALINLIK

TUTARLILIK

SÜRÜKLEYİCİLİK

DURULUK

GERÇEKÇİLİK

- Bazı yazarlar , üç satıra dünyaları sığdırır.
- Kimi yazarlar okuyucuya uykusuz geceler yaşatır bir an önce bitirme isteği yaratan kitaplarıyla.
- Yazarımız , daha ilk satırında belli eder kendini.
- Kimi yazarlar , süslü kelimeler kullanmaktan kaçınır.
- Kimi yazarlar vardır, her satırı canlanır okuduğunuzda.
- Kimi yazarlar vardır, kitapları kolay anlaşıldığı için alınır.
- Kitaplarının beğenilmesinin sırrı, yapmacıklıktan uzak anlatımıdır.
- Kimi yazarlar vardır, her satırında kendi imzasını taşır.
- Her okuyan aynı anlamı çıkarır onun kitaplarından.
- O bir kitabında "a" dediğine, diğer kitabında "b" demez.
- Onun her satırı içten sözcüklerle bezelidir.
- Yazarımız, az sözle çok şey anlatma ustasıdır.
- Hikâyelerini okumak engelsiz koşmak gibidir...
- Sadeliğin tanımını yapar her romanında.
- Özellikle polisiye romanlarında merak duygusu sürekli tetiktedir.
- Kaleminden dökülenler berrak bir suya benzer...
- Ömer Seyfettin'in öyküleri, insana: "Bu, Ömer Seyfettin'in kaleminden çıkmıştır." dedirtir.
- Onun her cümlesi, sizi ayrı bir yolculuğa çıkarır.
- Romanda anlattığı bu zavallı kadının acısını yüreğimde hissetmiştim.
- Onun kitaplarında gereksiz tek bir sözcüğe rastlamazsınız.

1.ÜNİTE

PARAGRAFTA YAPI

KONU
ÖZETİ

PARAGRAFIN YAPISI

Her cümlenin paragraf içinde özel bir yeri vardır. Paragraf giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine ayrılır. Her cümle kendinden önceki ve sonraki cümleyle hem anlam hem de yapı bakımından ilişki içindedir.

1. GİRİŞ BÖLÜMÜ:

Giriş cümlesi paragrafın ilk cümlesidir. Bu bölümde paragrafta ele alınacak konu belirtilir. Kendisinden sonraki her cümle, dil ve düşünce yönünden giriş cümlesine bağlıdır.

Giriş cümlelerinde bir cümleyi önceki cümleye bağlayan “bağlayıcı öğeler” bulunmaz. “Fakat, ama, lâkin, ancak, yalnız, çünkü, yani, oysa, ne var ki, bu nedenle, şöyle ki, hâlbuki, kısacası,...” bağlaçlarına yer verilmez.

2. GELİŞME BÖLÜMÜ:

Bu bölümde girişte ele alınan konu açıklanmış, tartışılmış, betimlenmiş ve öykülenmiştir. Bundan dolayı ayrıntılara girilmiş, düşüncelerle desteklenmiş, bütünleşme sağlanmış bölüme “gelişme bölümü” denir. Gelişmeyi oluşturan cümleler, dil ve düşünce yönünden kendisinden önceki ve sonraki cümleye bağlıdır. Bu cümleler konunun geliştirilip açıklandığı cümledir. Gelişme cümleleri ana düşüncenin belirginleşmesini sağlayan yardımcı düşünceleri içerir.

“..... hangisi söylenemez, hangisine değinilmemiştir, hangisine ulaşılamaz?” biçiminde düzenlenmiş, olumsuz sorularda “söylenen, değinilen, ulaşılan” sonuçların çoğu gelişme bölümünde bulunur.

3. SONUÇ BÖLÜMÜ:

Paragrafın en etkili bölümü burasıdır. Sonuç bölümü çoğu kez, kendinden önceki düşünceleri açıklayan, özetleyen bir nitelik taşır. “Kısacası, demek ki, yani, böylece, sonuç olarak, öyleyse...” gibi özet anlamı taşıyan bağlaçlarla tamamlanır.

Yazar bu bölümde düşüncelerini derleyip toparlar ve bir sonuca bağlar. Sonuç bölümü, bazen giriş bölümünün tekrarı biçiminde bazen de ana düşüncenin anımsatıldığı, paragrafın özetlenmesi şeklinde oluşur.

6. 1. Bu bir meteordu.
2. Bu sırada parlak bir cismin kasabanın üzerine yaklaştığını fark ettim.
3. Meteor, az sonra kasabanın üstünden geçti ve büyük bir gürültüyle dağın yamacına çarptı.
4. Yıldızlı bir gecede teleskopla gökyüzüne bakıyordum.
5. Bunun üzerine yetkilileri aradım ve olay hakkında onlara bilgi verdim.

Numaralanmış cümleler, olayların oluş sırasına göre nasıl sıralanmalıdır?

- A) 4 – 2 – 1 – 3 – 5 B) 2 – 1 – 3 – 4 – 5
C) 1 – 2 – 4 – 3 – 5 D) 4 – 5 – 2 – 1 – 3

7. Kötü bir davranışa kötülükle cevap vermek düşmanlığın artmasına ve sürekli olmasına yol açar. (I) Kötülüğe karşı kötülük içinde olmak, durumu düzeltmez bilakis körükler. (II) Oysa kötülüğe karşı iyilik her iki tarafın da yararına olur. (III) Kanı kan ile temizlemek düşüncesi ancak ilkel toplumlarda rastlanan bir saçmalıktır. (IV) Ayrıca unutmamalı ki iyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârıdır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinin çıkarılması parçanın anlamında bir daralmaya yol açmaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV

8. 1. Bozcaada'nın dar gibi görünüp aralarına girdikçe genişleyen sokakları da bu kuralı doğrularak ada bilmecesinin bir parçası olur.
2. Sanki bütün kentin bilmecesi orada çözülecekmiş gibi gelir bana.
3. Gittiğim her kentte özellikle sokak araları ilgimi çeker.
4. Elbette bu bilmecenin önemli öğelerinden biri de bahçelerindeki begonviller ve boru çiçekleriyle iki katlı Bozcaada evleridir.
5. Çoğu kez bu tahminim doğru çıkar ve evlerin duvarlarında, sokakların kaldırımlarında bilmece çözülür.

Numaralandırılmış cümleler bir paragraf oluşturacak şekilde dizildiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

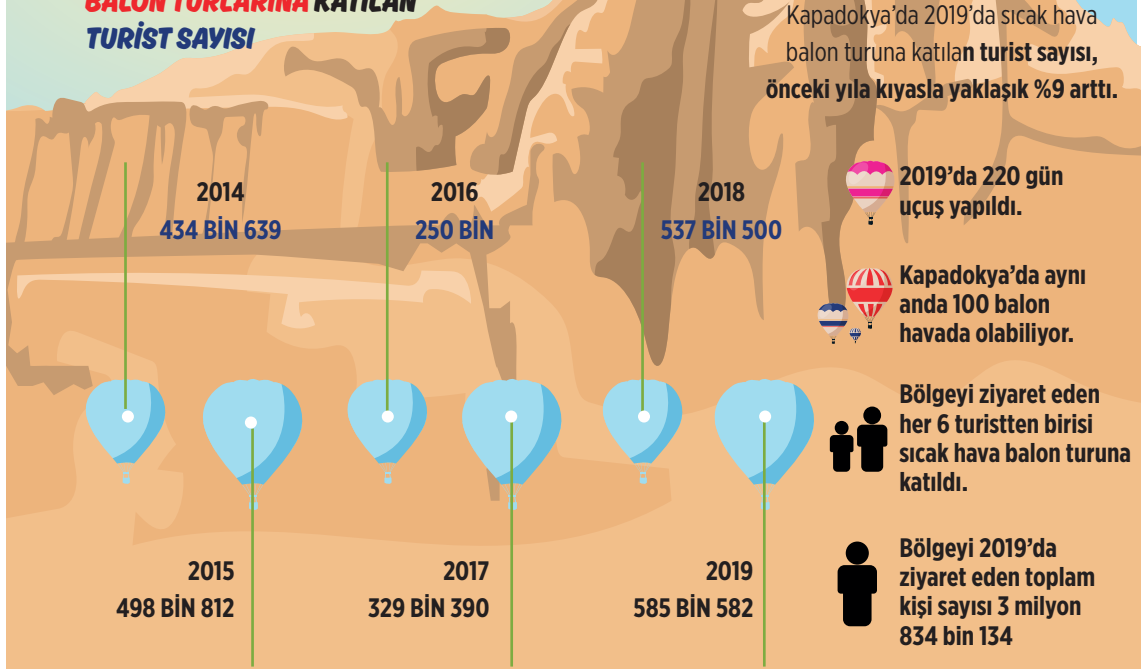
- A) 3 – 2 – 5 – 1 – 4 B) 1 – 5 – 2 – 3 – 4
C) 3 – 4 – 2 – 5 – 1 D) 2 – 5 – 1 – 4 – 3

4.

Kapadokya'yı geçen yıl 585 bin turist gökyüzünden izledi

UNESCO Dünya Miras Listesi'ndeki Kapadokya bölgesinde turistlerin, sıcak hava balon turuna olan ilgisi her geçen yıl artmaya devam ediyor.

KAPADOKYA'DAKİ SICAK HAVA BALON TURLARINA KATILAN TURİST SAYISI

Kapadokya'daki sıcak hava balonlarına katılan turist sayısı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Balon turuna katılanların sayısı son beş yılda giderek artmıştır.
- B) 2014-2019 yılları arasında balon turuna katılan en çok turist sayısına 2019 yılında ulaşılmıştır.
- C) 2019 yılında 7 aydan fazla bir süre balon uçuşu yapılabilmiştir.
- D) Balon turuna katılım sayısında son beş yılda bir önceki yıla göre en büyük artış 2018 yılında gerçekleşmiştir.

Aşamalı Durum:

Bir durumun giderek değişiklik göstermesini anlatan cümlelerdir.

Örnek:

 Hava lar giderek ısı nıyor.

Küçümseme ve Azımsama Cümleleri:

Bir şeye değer vermeyip onu yetersiz görmek küçümsemek, bir şeyi miktar olarak az bulmak azımsamaktır.

Örnek:

 Bu sınav ı kazanabileceğini mi sanıyorsun. (küçümseme)

 Bu kadarcık parayla pazardan ne alabilirim ki? (azımsama)

Öznel Yargılı Cümleler

Söyleyenin kendi düşüncesini, duygusunu veya beğenisini içeren cümlelerdir. Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değiştiği için öznel yargılar kanıtlanamaz.

Örnek:

 Bu arabada kırmızı renk çok güzel duruyor.

Nesnel Yargılı Cümleler

Söyleyenin duygu veya düşüncesini içermeyen; doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değişiklik göstermeyen cümlelerdir. Nesnel yargılar, araştırma sonucu ulaşılabilecek, herkesçe kabul görmüş, kanıtlanabilir yargılardır.

Örnek:

 Eser, dört bölüm hâlinde sinemaya uyarlanmış.

Doğrudan Anlatımlı Cümleler

Başkasına ait bir sözün hiç değiştirilmeden aktarılmasına doğrudan anlatım denir. Olduğu gibi aktarılan söz genellikle tırnak işareti içerisinde yazılır. Tırnak işaretinin dışında virgül kullanılarak da aktarılabilir.

Örnek:

 Atatürk: "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." diyerek bir gerçeği dile getirmiştir. (Atatürk'e ait söz değiştirilmeden aktarılmış)

8. “Mükemmele ulaşmış hiçbir insan yoktur ki hata yapmış olmasın.”

Aşağıdakilerden hangisi bu cümle ile anlamca aynı doğrultudadır?

- A) Herkes hata yapabilir.
- B) Hata yapanlar, mükemmele ulaşamaz.
- C) Hata yapmadan mükemmele ulaşan kimse yoktur.
- D) Başarılı insanlar, hata yapmadan mükemmele ulaşır.

9.

“Gülme” var ve bir de “zoraki gülme” var. Sizce zoraki gülme aslında kişiye zararlı mıdır, yani kendisini ikiyüzlü gösteriyor ya da kişiye rol yapıyormuş gibi bir etki içerisine sokuyor diyebilir miyiz? Bu da zararlı mıdır?

Bahsettiğiniz bu zoraki gülme hâli kişinin değer verdiği bir insana karşı yapıyorsa buna ikiyüzlülük diyemeyiz. Bu durum karşımızdaki kişiyi kırmama özeni olarak tanımlanabilir. Ancak zoraki gülümsemeyle ilgili şikâyetlerle de karşılaşılıyor değil. Özellikle kurumsal hayatta beraber çalışmak zorunda olunan iş arkadaşları ya da amirlere karşı zoraki gülümseme, bir süre sonra kişide aşırı baskı hissi yaratabiliyor.

Bu durum şöyle bir örnek durumla somutlaştırılabilir: İçinden gelmediği hâlde gülmeye çalışanlar, aynaya baksalardı gülen değil, gülünç olan bir yüzle karşılaşarlardı. Durum bu kadar net aslında.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisi yukarıdaki metinde altı çizili cümlelerin anlamına yakın bir cümledir?

- A) Zorlamayla oluşturulan davranışlar, bizi her zaman komik duruma düşürmez.
- B) Davranışlarımız, duygularımızla bütünlük gösterdiği ölçüde doğallık taşır.
- C) Gülmek başka, gülünç duruma düşmek başkadır.
- D) İnsanlar, gerçek görüntülerini çoğu zaman bilemezler.

7. (I) Çoğumuz o hayali kurmuşuzdur. (II) Duvarlarından mor salkımlar uzanan, üstü gökyüzüne açılan, korunaklı küçük bir bahçenin hayalini... (III) Bu temiz düşü gören yazarlara da gönlümüzü daha kolay kaptırırız. (IV) Çünkü düşleri düşümdür. (V) Söyleyeceklerimizi daha güzel dile getirmişlerdir. (VI) Ali Çolak'ın yeni kitabı "Bir Bahçe Düşün" tastamam bunu yapıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangileri bahsedilen durumunun "nedenlerini" bildirmektedir?

- A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV. D) IV. ve V.

8. (I) İnsanoğlu çok farklı yeteneklerle donatılmıştır. (II) İnsan her şey olabilme gücüne sahiptir ama her insanın becerileri normal olarak farklıdır. (III) İnsanlarda farklı farklı cevherler olabilir. (IV) Kimileri müzik, resim, kimileri spor, kimileri fizik, kimileri sanat, kimileri de matematik alanlarında daha yeteneklidir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde "olasılık" anlamı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

9. (I) Güven duygusu, çocukluğun ilk yıllarında çocuğun anne ve babasıyla kurduğu ilişkiler çerçevesinde oluşmaya başlar. (II) Çocuğun ilk yaşlarda sevgi ihtiyacı, annenin çocuğu kucaklaması, ona ilgi göstermesi, dokunması vb. şekilde giderilir. (III) Sevgi ihtiyacı giderilmezse ileriki yaşlarda bu, çocukta güvensizlik duygusunun oluşmasına sebep olur. (IV) Biz çocuklarımızın böyle olmasını istemiyorsak onlara güven duygusunu kazandırmak zorundayız.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangileri "koşul" cümlesi değildir?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) I. ve IV. D) II. ve IV.

10.

Yandaki resmi görüp, "Keşke senin için daha çok şey yapabilseydim." diyen biri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çaresiz olduğu
B) Bir şeyler yapmak istediği
C) Bundan sonra bir şey yapmayacağı
D) Elinden daha fazlasının gelmediği

Özel isme dahil olmayan sözcükler büyük harfle yazılmaz.

İzmir ili, Gaziemir ilçesi, Türkmen köyü,

7. Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar.

Türklük, İzmirli, Avrupalı ,Müslümanlık ...

Özel isme gelen yapım eki ve yapım ekinden sonra gelen çekim ekleri de ayrılmaz.

Kayserililer, İzmirliilerden, Türkçenin, Bursalılardan...

8. Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları, lakaplar, takma isimler büyük harfle başlar.

Sayın Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu

Fatih Sultan Mehmet Han

9. Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar.

Gülden abla , Ayşe teyze ...

Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar.

Nene Hatun, Susuz Dede , Rıza Baba

10. Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamındaysa yani terim anlamdaysa büyük harfle, gezegen anlamı dışında gündelik sözlerimizde kullanıldığı gibi kullanıldıklarında küçük harfle başlar.

Ay, Dünya'nın uydusudur.

Bugün dünyayı gezdim ama onu bulamadım.

11. Vali, kaymakam, bakan gibi makam adları nasıl insanları yani özel isimleri kastederek kullandığımızda büyük harfle başlarsa yön bildiren ifadeler de özel ismi kastederek kullanılırsa büyük harfle başlar.

Tıp alanında Batı'yı örnek almalıyız. (Almanya, İtalya gibi ülkeler kast edilmiştir.)

Kuşlar batıya göç ediyor.(Yön ifade edilmiştir.)

2. “mı / mi soru edatıyla olumsuzluk eki ma / me’nin daralmaya uğramış hâli olan mı/mi karış-tırılmamalıdır.

Mı/mi soru edatı	Ma/me olumsuzluk ek
Gelmiyor musun?	Niçin gelmiyorsun?
Gidecek misin?	Nasıl gitmeyeceksin ?
Soruyor musun?	Sormuyor musun?

PEKİŞTİRMELERİN YAZIMI

- Sıfat veya zarf görevindeki pekiştirmeli sözler bitişik yazılır:

 apaçık, apak, büsbütün, çepeçevre, cırlıçıplak, dümdüz, düpedüz, gömgök, güpegündüz, kapka-ra, kupkuru, masmavi, mosmor, paramparça, sapasağlam, sapsarı, sırlıklam, sırsıklam, sipsivri...

İKİLEMELERİN YAZIMI

- İkilemeler ayrı yazılır:

 adım adım, ağır ağır, akın akın, allak bullak, aval aval (bakmak), çeşit çeşit, derin derin, gide gide, güzel güzel, karış karış, kös kös (dinlemek), kucak kucak, şıpır şıpır, tak tak (vurmak), takım takım, tıkır tıkır, yavaş yavaş, kırk elli (yıl), üç beş (kişi), yüz yüz elli (yıllık) vb.

 bata çıka, çoluk çocuk, düşe kalka, eciş bücüş, eğri büğrü, enine boyuna, eski püskü, ev bark, konu komşu, pılı pırtı, salkım saçak, sere serpe, soy sop, süklüm püklüm, yana yakıla, yarım yamalak vb.

- “m” ile yapılmış ikilemeler de ayrı yazılır:

 at mat, çocuk mocuk, dolap molap, kapı mapı, kitap mitap vb.

- İsim durum ekleri ve iyelik ekiyle yapılan ikilemeler de ayrı yazılır:

 baş başa, diz dize, el ele, göz göze, iç içe, omuz omuza, yan yana, baştan başa, daldan dala, elden ele, günden güne, içten içe, yıldan yıla, başa baş, bire bir (ölçü), dişe diş, göze göz, teke tek, ardı ardına, boşu boşuna, günü gününe, peşi peşine, ucu ucuna vb.

2.ÜNİTE

YAZIM KURALLARI

YENİ NESİL TAPINDA
SORULAR -1

1. **BİLGİ NOTU:** Yön adları normal şartlarda cümle içinde küçük harfle yazılır. Ancak yön adı bir yer adından önce kullanılmışsa büyük harfle, sonra yazılmışsa küçük harfle yazılır.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Evimiz şehrin güneyinde yer alıyor.
- B) İzmir'in Kuzeyinde plansız bir yapılaşma var.
- C) Son depremde Kuzey Anadolu fay hattında kırılmalar olmuş.
- D) Güneydeki tatil beldeleri bu mevsimde yoğun ilgi görüyor.

2. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle yazılır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) LGS bu yıl da Haziran ayında yapılacaktı.
- B) Büyük mücadele 1919'un 19 Mayıs'ında başlamıştır.
- C) Ahmet 13 kasımda doğmuş.
- D) Haftaya Salı günü deneme sınavı olacaktı.

3. İzmir'deki uzay kampına geziye katılan bir grup öğrenci gezi dönüşü gezi hakkında aşağıdaki cümleleri kurmuşlardır.

Böyle bir geziye katılacağım
Dünya'da aklıma gelmezdi.

Bir tünel içinde Mars yüzeyine
benzer bir alan oluşturulmuş.

Uzaydan çekilen Dünya
fotoğrafları çok ilginçti.

Bu gezide Ay'daki ayak
izlerinin fotoğrafını gördüm.

Öğrencilerin bu cümlelerine göre hangi öğrencinin cümlesinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Alper
- B) Senanur
- C) Gökçe
- D) Elif

2.ÜNİTE

YAZIM KURALLARI

YENİ NESİL TAPINDA
SORULAR - 2

1. Arkadaşı Aslı ile buluşacak olan Zeynep arkadaşına aşağıdaki iletiyi göndermiştir. Zeynep aşağıdaki iletilerin hangisinde yazım yanlışı yapmamıştır?

- A) Saat 3:00'te pastane de buluşalım.
- B) Saat 3.00'da pastanede buluşalım.
- C) Saat 3.00'da pastane de buluşalım.
- D) Saat 3.00'te pastanede buluşalım.

2. • FİSKOBİRLİK' ... yapılan fiyatlandırmaya tepki geldi.
• TRT'... dizi başlayınca hemen koltuğa kurulduk.
• Adam 5 krş. ... hesabını yapınca eşi kızdı.

Yukarıdaki noktalı yerlere kısaltmalara göre sırasıyla hani ekler gelmelidir?

- A) - ten , - nda , - un
- B) - den , -de , - un
- C) - ten , -de , -un
- D) - ten , -de , - nin

3. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Her biri

B) Her şey

C) Her kes

D) Her gün

4.

Yüz de ısrar etme,
Doksan'da olur.
İnsan dediğin,
Noksan'da olur.
Bir ben varım deme,
Yoksan'da olur.
Hatasız dost arayan,
Dosttanda olur.

Yukarıdaki görselde "de"nin yazımıyla ilgili kaç tane yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) 3
- B) 4
- C) 5
- D) 6

8.
SINIF

TÜRKÇE

Cevap Anahtarları

Grafik ve
Görsel
Yorumlama

Yeni Nesil
Sorular

Okuduğunu
Anlama

ONburda
yayıncılık

Konu
Anlatımlı
Ünite
Fasikülleri

A. Öznesine Göre Çatılar (Özne - Yüklem İlişkisine Göre Çatılar)

Etken Fiiller: İş yapan gerçek öznenin açık veya gizli şekilde belli olduğu fiillerdir.

 Esra aradığı elbisesini dolapta buldu. → Etkendir çünkü iş yapan bellidir.

Edilgen Fiiller: Sözde özne alabilen, iş yapanın belli olmadığı nesne alamayan fiillerdir. Yüklemde mutlaka “-l” veya “-n” seslerinden birinin bulunması gerekir.

 Kaybolan köpeği bulundu. → Edilgendir. Köpek, kim tarafından bulundu? -Belli değil.

2. Aşağıdaki cümleleri özne - yüklem ilişkisine göre inceleyiniz.

	ETKEN	EDİLGEN
Konuları tekrar edip soru çözerseniz başarı gelecektir.		
Dersin daha iyi anlaşılması için değişik metotlar uyguluyorum.		
Bu öyküde her delinin belki de bir dahi olabileceği konusu işlenmiş.		
Haldun Taner'in tüm öyküleri “Bütün Hikayeleri” adıyla dizi olarak yayımlandı.		
Kişi karşısındaki kişiyle özdeşleştiği zaman gerçekten sevebilir.		
Hastane bahçesinde toplanan arkadaşlarımız zamanla seyrekleşti.		

Yükleminde “-l” ve “-n” bulunduran her sözcük edilgen olmaz. Bu durumda öznenin gerçek veya sözde özne olup olmadığına bakmak gerekir. Bu cümlelerde iş “biri tarafından” değil bulunan gerçek özne tarafından yapılmaktadır.

Örnek:

Senin böyle düşünmene çok üzülmüş. Davete gitmek için giyindi.
“üzülmüş” ve “giyindi” sözcükleri gerçek özne aldıkları için etkendir.

B. Nesnesine Göre Çatılar (Nesne - Yüklem İlişkisine Göre Çatılar)

1. Geçişli Fiiller: Nesne alan ya da en azından alabilme ihtimali bulunan fiiller geçişlidir.

 Annem her gün çiçekleri suluyor. → Geçişlidir. Annem neyi suluyor? -Çiçekleri (nesne)

 Öğretmen az önce çağırdı. → Geçişlidir. Nesne cümlede yoktur ancak bir nesne (beni, seni vb.) alabilir.

2. Geçişsiz Fiiller:

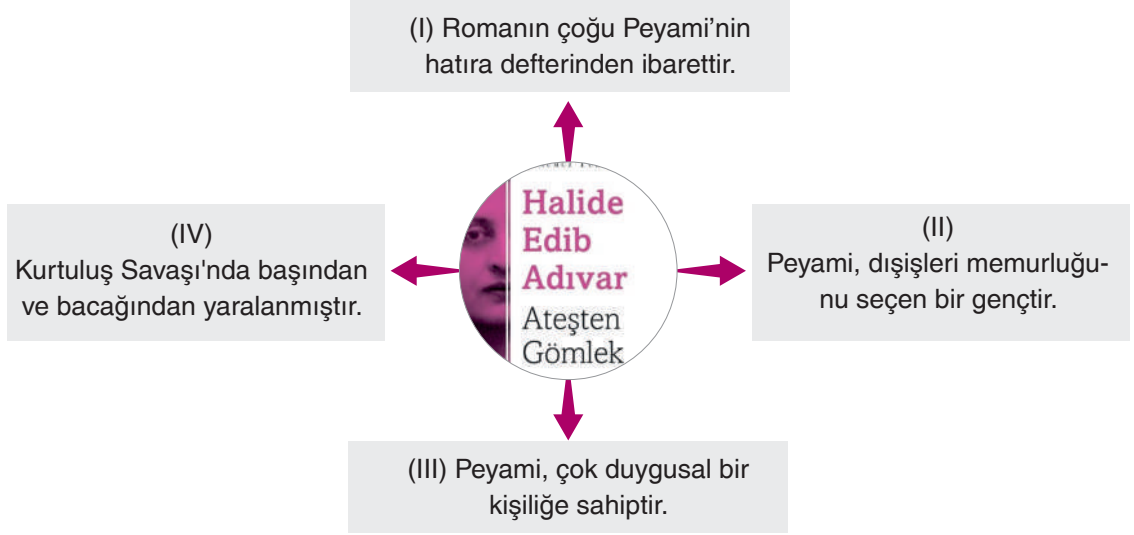
Nesne almayan, alma ihtimali dahi bulunmayan fiiller geçişsizdir. Edilgen çatılı fiiller nesne alamayacakları için aynı zamanda bu fiiller geçişsizdir.

 Nihayet ödevlerim bitti. → Geçişsiz çünkü nesne alamıyor.

4. “Yazar, son kitabında cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlırsa yapı bakımından diğerlerinden farklı yapıda olur?

- A) çocuklar için güzel bir konu seçmiş.
B) yine aynı çizgide yazmaya devam etmiş.
C) olayları daha anlaşılır bir dille aktarmış.
D) tecrübe kazandığını söylüyor.

5.

Yukarıda “Ateşten Gömlek” adlı roman hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

Bu cümlelerden hangileri yapısına ve yüklem türüne göre özdeştir?

- A) I. ve III. B) II. ve III. C) I. ve IV. D) II. ve IV.

6.

Yüklemde yer alan olumsuzluk ekleri veya olumsuzluk bildiren “yok, değil” gibi sözcükler cümleyi anlamca olumsuz yapar. Bu unsurların bulunmadığı cümleler de anlamca olumludur.

Ancak bazı cümleler yapıcı olumsuz olduğu halde anlamca olumlu, bazıları ise yapıcı olumlu olduğu halde anlamca olumsuz olabilir.

Bu cümlelerde esas olan fiil cümlelerinde eylemin gerçekleşmesi, isim cümlelerinde ise ismin karşıladığı durumun var olmasıdır.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerden hangisi yapıcı olumsuz anlamca olumlu bir cümledir?

- A) Artık ne arayan var ne soran.
B) Yüz ifadesinden ne düşündüğünü anlamıyor değilim.
C) Benim bu işlerle uğraşacak vaktim yok.
D) Bugün teslim edeceğim ödevimi evde unuttum.

			YÜKLEM
ÖZNE	İNSAN	TEKİL	TEKİL
		ÇOĞUL	TEKİL VEYA ÇOĞUL
	İNSAN DIŞI	TEKİL	TEKİL
		ÇOĞUL	TEKİL

Örnek:

Küçük kız kaldırımda tek başına yürüyor.
Tekil Tekil

Apartmandaki çocuklar bahçede top oynuyorlar.
Çoğul Çoğul

Öğretmenler, öğrencilerinin iyiliğini ister.
Çoğul Tekil

Gece geç yatınca gözüm ağrıdı.
Tekil Tekil

Ağaçlar havaların ısınmasıyla çiçek açmış. (açmışlar: yanlış)
Çoğul Tekil

→ İnsan dışındaki çoğul özne kişileştirilmişse yüklem çoğu da olabilir.

Örnek:

Kuşlar neşe içinde süzülüyor. (doğru)

Kuşlar neşe içinde süzülüyorlar. (kişileştirildiği için doğru)

→ Cümlelerin öznesi “belgisiz zamir” ya da “belgisiz sıfat” ise yüklem tekil olmalıdır.

Örnek:

Birkaçı benimle gelmek istiyorlar. (istiyor)

Hiçbiri okul gezisine gelmeyecekler. (gelmeyecek)

Birçok öğrenci bu deneme sınavına katılmak istiyorlar. (istiyor)

3.ÜNİTE

ANLATIM BOZUKLUKLARI

YENİ NESİL TADINDA
SORULAR -3

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklı bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Sevginin çözemeyeceği bir sorun yoktur.
- B) Sevinçler paylaşıldıkça çoğalır.
- C) Çocuklarım ve ben sizlere minnettarız.
- D) Siz ve arkadaşlarınız bu konuda aynı görüştesiniz galiba.

2.

Arkadaşına telefon edip buraya çağırdı.

Fatih

Onlara niçin bu kadar yardım ediyor ve destekliyorsun?

Mehmet

Duvarı kirlilemek ve yazı yazmak yasaktır.

Yavuz

Dayım, küçük kardeşime yardım eder ve desteklerdi.

Osman

Yukarıdaki öğrencilerden içinde anlatım bozukluğu olan cümlelere örnek vermeleri istenmiştir.

Buna göre, hangi öğrencinin yazdığı cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi farklıdır?

- A) Fatih
- B) Mehmet
- C) Yavuz
- D) Osman

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) En çok eski arkadaşlarımı arıyor, özleyorum.
- B) Konunun az bilinen yönlerine ışık tutuyor, aydınlatıyor.
- C) Yeni çıkan kitapları hemen alıyor, okuyorum.
- D) Gezilerde yeni yerler görüyor, değişik insanlar tanıyorum.

4. (I) Sabah erkenden hava almak için sokağa çıktım. (II) Canım biraz sıkın olduğu için buna ihtiyacım vardı. (III) Ancak köşeyi döner dönmez yine onunla karşılaştım. (IV) Onu gördüğümde ona ne selam verdim ne de tokalaştım.

Yukarıdaki metinde numaralandırılmış cümlelerin hangisinde öge eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.